

NASZ PRZYJACIEL

Dodatek tygodniowy „Głosu Wąbrzeskiego” poświęcony sprawom
oświatowym, kulturalnym i literackim

NR. 44

Wąbrzeźno dnia 20 października 1934 r.

Rok 15

Dwudziesta druga niedziela
po Zesłaniu Ducha Świętego

EWANGELJA

ŚW. MATEUSZA
ROZDZIAŁ 22, WIERSZ 15— 21

Wówczas odszedłszy Faryzeuszowie, radzili się, jakoby Jezusa podchwycili w mowie. I posłali Mu Ucznie swoje z Herodyany, mówiąc: Nauczycielu, wiemy, że prawdę kochasz, i drogi Bożej w prawdzie nauczasz, a nie dbasz na nikogo, albowiem nie oglądasz się na osobę ludzką: powiedzże nam tedy, co się zda, godzili się czynsz dawać Cesarzowi, czyli nie? Jezus poznawszy złość ich, rzekł: Czemu Mnie kusicie, obłudnicy? Pokażcie mi monetę czynszową. A oni Mu przynieśli denar. I rzekł im Jezus: Czyj jest ten obraz i napis. Rzekli mu: Cesarzski. Tedy powiedział im: Więc oddawajcie Cesarzowi, co jest Cesarzkiego, a Bogu, co jest Boskiego.

LEKCJA

Bracia! mając ufność, iż który z was począł dobrą sprawę, wykona aż do dnia Chrystusa Jezusa. Jakoteż jest słuszna, abym ja to zrozumiał o was wszystkich, dlatego, iż was mam w sercu w więzieniu mojem i w obronie, i w utwierdzeniu Ewangelji, że wy wszyscy towarzysze jesteście wesela mego. Albowiem świadkiem mi jest Bóg, jako pragnę was wszystkich we wnętrznościach Jezusa Chrystusa. I oto proszę, aby miłość wasza więcej a więcej oblitowała w umiejętności i we wszelakiem zrozumieniu, abyście doświadczali, co jest pożyteczniejszego, żebyście byli szczerzy i bez obrażenia na dzień Chrystusów, napełnieni owocem sprawiedliwości i przez Jezusa Chrystusa, ku sławie i chwale Bożej.

„Więc oddajcie Cesarzowi, co jest Cesarzkiego,
a Bogu co jest Boskiego“.

NAUKA

CO BYŁO POWODEM, ŻE FARYZEUSZE ZAPYTALI
ZBAWICIELA, CZY DOZWOLONEM JEST PŁACIĆ
CESARZOWI PODATKI?

Żydzi jako naród wybrany, którego Panem był Bóg byli zobowiązani takie płacić tylko podatki, które przeznaczone były na służbę Bożą, utrzymanie świątyni i kapłanów. Odkąd zostali ujarzmieni przez Rzymian, musieli także cesarzowi rzymskiemu płacić podatki. Powstała stąd kwestja t. j. pytanie, czy te przymusowe podatki opłacane cesarzowi do celów politycznych nie wykraczają przeciw prawom Boga.

Zamordowany w Marsylii Król Aleksander I.

WSPOMIENIA HISTORYCZNE

Król „Staś“ w gościnie u Radziwiłła

„Okolo godziny czwartej popołudniu — pisze w swych pamiętnikach stary Litwin, Imię pon Ambroży Wejla, dano znać, że król zbliża się do Nieświeża. Ks. Karol Radziwiłł na koniu prowadzonym przez dwóch, bardzo bogato ubranych koniuszych, w towarzystwie brata, ks. Hieronima, otoczony przez obywateli całego województwa nowogrodzkiego, wyjechał za miasto i spotkał króla za Rudawką.

Księżę miał na sobie mundur województwa wileńskiego, kołpak aksamitny, haftowany złotem z brylantowym piórem, order orła białego, gwiazdę, karabele, przepaskę od niej, wszystko ogromnemi, drogiemi kamieniami ozdobione.

Po powitaniu, monarcha chciał księcia obok siebie umieścić, lecz ten podziękował i konno do zamku przeprowadził.

Gdy wjeżdżano do miasta, zewsząd huczne odezwały się strzały na widok prawdziwie był ujmujący, gdy król otoczony 300 przeszło obywateli na dzielnych koniach, bogatemi rzędy okryty, rozsypanych, choć w jednym kierunku jadących wolnym krokiem przez miasto przeciągnął.

Przybywszy do zamku, monarcha pierwszy wieczór tylko wśród familji Radziwiłłowskiej przebywał. Nazajutrz była prezentacja obywatelstwa, duchowieństwa i szkoły. Od obywatelstwa miał mowę Niesiołowski wojewoda nowogrodzki, od duchowieństwa ks. kanonik Katenbrig, od szkoły ks. Szaniawski; najlepiej mówił Nie-

Królowa jugosławińska Marja

siołowski, najwytworniej, Katenbrig, najkrócej Szaniawski. Po mowie Katenbriga, król miał się spytać po cichu Naruszewicza:

— Co mówił Katenbrig?

— Najjaśniejszy Panie, po węgiersku nie rozumiem — odpowiedzieć miał biskup.

Przez cały czas pobytu króla w Nieświeżu, obiad był tylko na osób 60, do którego po kolei ważniejsi urzędnicy byli wzywani. Po obiedzie król zawsze czas jakiś bawił w pokojach: w wieczór był teatr i balet, fajerwerk i bal. Bale zanadto były liczne, nadewszystko z dam, szlachta przyzwyczajona do gościnności zamkowej wprowadzała krewne, przyjaciółki, a nawet służące, gdy te szlachetnego były urodzenia.

Teatr był zupełnie odnowiony. Wszystkie łoża pierwszego piętra bogato i gustownie obleczone; królewska cała aksamitem karmazynowym wybita, firankami tejsze materji, ga-

lonami, sznurami złotemi ozdobiona, odznaczała się jeszcze koroną złotą, snycerskiej roboty u góry przyłożoną.

Najpierw grano „Wesele wiejskie“ sztukę napisaną przez pana Michalowskiego, profesora szkół nowogrodzkich. Królowi sztuka się podobała i gdy odślaniano obraz świętego, dał oklask, lecz się mocno zmieszał i w głąb łoża skrył, gdy spostrzegł swój własny portret. Potem był marsz triumfalny z portretem do wsi, którego pierwsza strofa brzmiała:

Bądź zdrowa Warszavo smutna!
Bez przykrości Cię zegnamy.
Jaka twa dola okrutna!
Ty tracisz Pana, my mamy!

Po marszu balet, wesele wiejskie, po teatrze bal do późna. W dniu następnym z rana było polowanie. Król strzelał do puszczonej lisów i wilków, potem wypuszczano wielkiego niedźwiedzia i szczano wielką lic-

stron leciały, wieńce oświetlające, z bę psów. Przy altanie zrobionej dla króla, kilku obywateli a na czele ich księżę Karol i Hieronim stali z oszczepami. Po zwyczajnem obiedzie, wieczór był tłumny. Karol go rozpoczął tańcem polskim z księżną Hieronimową i tańczył jeszcze z wieloma damami. Okolo godziny jedenastej księżę zaprosił króla na wały, dla widzenia fajerwerku, urządzanego przez majora artylerji Duforta. Na brzegu stawu góra wysypana przedstawiała Gibraltar i na niej fortecę sławną. Flota francuska, z kilkudziesięciu okrętów złożona, ją oblegała; wszystko jaknajlepiej się udało; krocie rac z obu

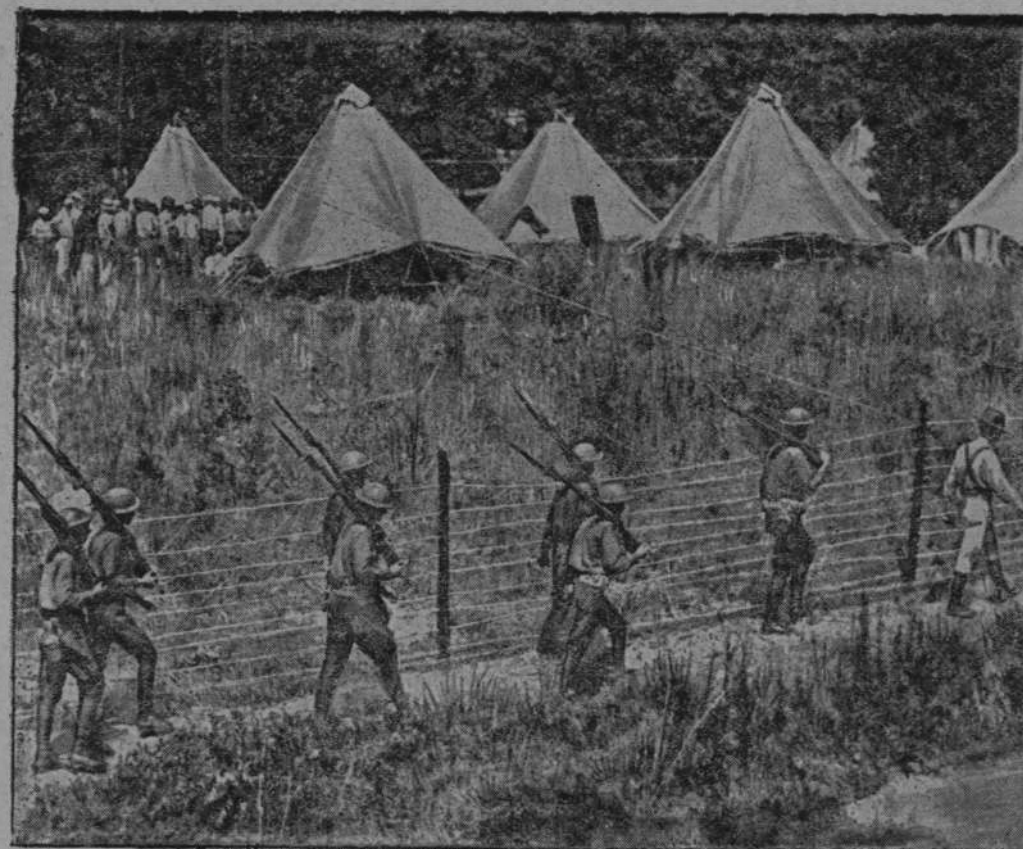
armat baterij pływających i fortecy ciskane, najpiękniejszy widok tworzyły.

Na trzeci dzień król oglądał sioło Albę i tamże jadł obiad u księcia Hieronima; żona tego księcia i wiele dam z familji, mające tam swoje domy, w stroju wiejskim, częstowały owocami i pokazywały kwiaty staraniem swoim wypielegnowane. W dniu tym balu nie było — w teatrze grano „Don Juana“, a balet Orfeusz zakończył widowisko... Król nazajutrz rano odjechał, z wieczora pożegnawszy familję gościnna..

— 0 —

Belgia wydała nowe znaczki z podobizną nowego króla Leopolda III.

PRZYWÓDCY STRAJKU W OBO ZACH KONCENTRACYJNYCH

W Ameryce urządzono dla agitatorów w i przywódców strajku obóz koncentracyjny. Obóz ten jest okolony drutem kolczastym i bywa surowo strze-

Rozmaitości

SŁONCE GOTUJE HERBATĘ.

W centralnym parku kultury i wypożyczalni w Moskwie urządzona została pierwsza w Moskwie pokazowa heljostacja konstrukcji M. Koźmina Juszczenko. Zużytkowując energję słoneczną, heljostacja daje wrzącą wodę, nagrzane powietrze i parę o niskim ciśnieniu. Aparat ten o powierzchni ogrzewanej dwóch metrów kwadratowych, daje w ciągu sześciu godzin przy jasnej słonecznej pogodzie, ok. 70 kwart wody przegotowanej. Pierwszy pokaz heljo-

stacji wywołał wielkie zainteresowanie wśród obecnych którzy mogli pić herbatę przyrządzoną na wodzie gotowanej w heljoparacie.

ROCZNICA MIASTA MELBOURNE.

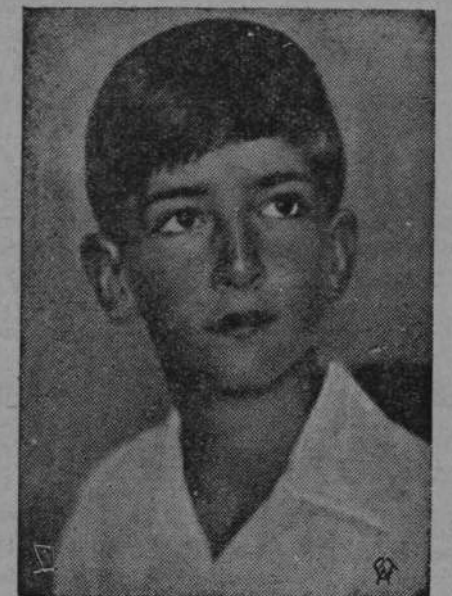
Miasto Melbourne obchodzi w bieżącym roku 50-lecie swego istnienia. Przed pół wiekiem pewien Anglik, nazw. John Batman, emigrant, wylądował na wybrzeżu australijskim, zakupiwszy od tuziemców 250 tysięcy hektarów terenu, za co ofiarował im puldelko z rozmaitemi świecidelkami. Taki był początek miasta Melbourne, które w r. 1814 liczyło okolo 4000 mieszkańców. Obecnie liczy Melbourne przeszło milion ludności i

uchodzi za drugie miasto w Australji. Pierwszym jest Sydney.

CZY WIECIE ŻE...

Handel zagraniczny Polski w sierpniu dał 8 milj. zł nadwyżki; wywieziono za 75 milj. zł, przywieziono za 67 milj. zł. Czas od stycznia do sierpnia dał 100 milj. zł. nadwyżki wywozu nad przywozem. Przed rokiem w tym samym okresie było tylko 67 milj. zł nadwyżki.

Przestępców wydają Polsce te państwa, z którymi zawarto t. zw. umowy ekstradycyjne, t. j. wydawcze. Takie umowy zawarto z W. Miastem Gdańskiem, z Czechosłowacją, z Francją, Jugosławją, ze Stanami Zjednoczonymi, ze Szwajcarią, z Belgią i Wielką Brytanią.

Piotr II.
nowy Król Jugosławji

Chłopcy do wojska!

Zbliża się jesień! Po orce jesiennej i zasianiu zbóż ozimych, po zbiorze owsa, konopi i lnu, po wykopaniu kartofli, buraków i marchwi i po zbiorze kapusty, zaczyna się dla wsi polskiej okres odpoczynku zimowego. Nie znaczy to, żeby na wsi brakło roboty, bo ta robota zawsze się znajdzie. Ale jest tej roboty coraz mniej i może być wykonana przez ludzi starszych.

Pozostaje jednak młodzież wiejska, która nie może być zdana na pastwę losu i która powinna znaleźć koniecznie ujście dla swoich młodych pęczniących w niej sił i jako przyszyły kapitał narodowy nie może być puszczona na manowce.

Państwo i jego przyszłość stawia każdemu obywatelowi pewne wymagania, które ten obywatel spełnić powinien i musi.

Chłop polski należy do tego stanu, który żywi i broni. Żywi naród plonem swojej pracy na ziemi ojczyściej i każdej chwili na rozkaz państwa musi stanąć w szeregach wojskowych, żeby tej ziemi bronić przed najazdem za cenę ran, trudu, krwi, a nawet śmierci.

W Odrodzonej, Niepodległej Polsce wszyscy jesteśmy jej żołnierzami nie tylko z obowiązku, ile z serca, które każe nam ją kochać.

W armii naszej, która jest słuszną dumą narodu i dumą Wodza Naczelnego Marszałka Józefa Piłsudskiego, przewagę stanowią chłopcy i robotnicy.

Ta młodzież chłopska i robotnicza, która w przyszłości ma odbywać służbę wojskową w armii regularnej, a każdej chwili w razie niebezpieczeństwa grożącego Ojczyźnie, może być powołana pod broń nawet przedterminowo, ta młodzież powinna z góry gotować się do swojej przyszłej służby wojskowej, musi poznać, czym jest dyscyplina wojskowa i musi być w duchu państwowym wyszkolona.

Tym celom służą właśnie organizacje wojskowe, pokrywające swą siecią całą Polskę, a znajdujące się pod fachowym kierownictwem zawodowych wojskowych. Organizacje te kształcą swoich członków nie tylko wojskowo, ale kształcą ich w duchu obywatelskim, podnoszą ich wewnętrzną wartość moralną, poczucie obowiązku i wspólnotę narodową.

To też świętym obowiązkiem każdego chłopca być powinno, ażeby swojego podrastającego syna przed jego wiekiem poborowym skłonił do zapisania się w szeregi formacji „Przygotowania Wojskowego”. Dla młodego, zdrowego fizycznie chłopca ze wsi ćwiczenie w musztrze i władaniu karabinem jest rozkoszną zabawą, a nie żadną udręką. Przytem chłopak taki wciągnięty w karby organizacji wojskowej, rozwinię swoje siły, potrzebne mu później w pracy na ojczystym zagonie, nauczy się wielu rzeczy, których szkoła ludowa mu nie dała i dać nie mogła, nie będzie zawałidrogą, ani pijakiem we wsi i nauczy się cenić godność własną. W tem przedszkolu wojskowym nabierze też młody chłopak oglądy, spostrzegawczości i męskiego charakteru, który go w życiu późniejszym zawsze cechować powinien.

Korzyści zaś, jakie daje takie przeszkolenie w „Przysposobieniu Wojskowym” są bardzo duże zarówno dla chłopca, który je przeszedł, jak i dla państwa.

Chłopak ma tę korzyść, że o ile przed swoją służbą wojskową należał do „Przysposobienia Woj-

skiego” i pilnie uczęszczał na ćwiczenia, ma po wstąpieniu w szeregi armii regularnej skrócony o trzy miesiące czas służby wojskowej i korzysta z pewnych ulg i udogodnień, jakie nie przysługują nowozaciężnemu rekrutowi, który tej szkoły nie przeszedł.

Skrócony o trzy miesiące czas służby wojskowej daje zaś z drugiej strony skarbowi państwa tę korzyść, że skraca mu koszt utrzymania żołnierza przez trzy miesiące, co w rezultacie daje ogromne sumy, mogące służyć na wydatkowanie ich na inne również ważne cele państwowe.

Te wszystkie wyżej przytoczone względy powinny skłonić naszą młodzież wiejską, która w okresie jesiennym i zimowym ma dużo wolnego czasu, do masowego zapisywania się w szeregi formacji „Przysposobienia Wojskowego”.

Nie będzie wtedy po wsiach naszych żadnych bójk między młodymi parobczakami, ani pijaństwa, które jest rozsądkiem niepokojów, a niejednokrotnie prowadzi do zbrodni, a w następstwie do kryminału. Kryminał zaś nie może być szkołą wychowawczą dla młodego chłopca ze wsi.

Chłopca — podroszka kształcić winno przedszkole wojskowe, a gdy chłopcy nasi zaczną się do niego zapisywać licznie, każda Powiatowa Komenda Uzupełnień, czy też Komenda Przysposobienia Wojskowego, istniejąca w obrębie danego pułku, chętnie udzieli instruktorów podoficerów i oficerów zawodowych, którzy czuwać będą nad tem, ażeby sprawa wyszkolenia szła normalnym trybem.

Zatem chłopcy, na jesień i zimę do wojska!

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE DO ORDYNACJI PODATKOWEJ.

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o ordynacji podatkowej zostały już opracowane. Precyzują one postępowania władz skarbowych przy wszelkich czynnościach, związanych z wymiarem podatków. Rozporządzenia te wobec rozległości dziedziny, jaką normuje nowy kodeks formalny przepisów podatkowych są obszernie. Zasadnicze rozporządzenie wykonawcze obejmuje 124 paragrafy, przy czem posiadać będzie około 20 wzorów podań skarg odwoławczych i t. p.

Rozporządzenia wykonawcze do ustawy o ordynacji podatkowej wprowadzą w praktyce w życie tę ordynację ujednostajniającą formalne przepisy podatkowe. Rozporządzenia te dążą do jaknajściślejszego zastosowania przepisów nowej ordynacji podatkowej, która jak wiadomo, dąży do usprawnienia i uproszczenia administracji skarbowej oraz udostępnienia szerszym sferom płatników należytej ochrony ich praw.

16 MILJONÓW ZŁOTYCH GRZYWNY ZA NADUŻYCIA PODATKOWE.

W Polsce, przeciwko któremu toczą się dochodzenia karne z zawieszeniem aresztu śledczego — ustaliły szereg przekroczeń podatkowych ze strony Rudroffa.

Władze skarbowe, w myśl obowiązujących przepisów, wymierzyły Rudroffowi karę w wysokości przeszło 16 milionów złotych za ukrywanie dochodów, podlegających wymiarowi podatkowemu.

Należy dodać, że majątek p. Rudroffa znajduje się pod zarządkiem przymusowym z ramienia władz skarbowych, zabezpieczających w ten sposób swoje pretensje.